

Nemrég kirándultunk egyet a családdal Ivóban, s a Natura 2000-es medvevédelmi területet jelző sorompótól alig pár száz méterre találtunk egy medvelest. Egy picit **horror volt a hangulata a helynek**

, egy kábé ötszáz négyzetméteres területen annyi volt a szétszórt csont, mint a rajzfilmekben az elefánttemetőben. Rendesen felállt a hátamon a szőr.

Hazajöttünk, s aztán én mesélgettem az embereknek, hogy mit láttam, barátoknak, ismerősöknek, falustársaknak. **Mindenki egyetértett** azzal, hogy igen, bezzeg ezek a medve szájába rakják a tehenet s a birkát, aztán mikor a medve sétál a legelőn, s meglátja azt élőben, akkor eszébe jut, hogy hoppá, ez eleség, ilyet már ettem.

Megfogalmazódott bennem, bennünk a gondolat, mely a címben-alcímben is olvasható, hogy: etetjük a medvét döggel, ugye, s aztán csodálkozunk, hogy viszi el a juhokat és a teheneket a legelőről, vagy akár a pajtából.

Nekiálltam megírni egy anyagot erről, megkérdeztem egy vadászt és egy biológust, s hirtelen

kiderült, hogy nincs igazam.

Egy Kovászna megyei vadászt kerestem meg, azért, hogy ne legyen itteni, ne legyenek helyi érdekei, legyen független. Nevét nem szívesen adta volna, nem is erőltettem, az volt a fontos, hogy őszintén válaszoljon a kérdésekre. Azt mondta, hogy tapasztalata alapján nincs köze a kettőnek egymáshoz. A medvék, melyeket hússal etetnek, később olyan közegben élnek, ahol könnyen zsákmányolhatnának egy-egy állatot, és mégsem teszik meg, **nem nyúlnak az élő állathoz**.

A medvék 80-90 százaléka **egyébként sem eszik a húsból, ha van más, amit ennie**. Talán a lovat szívesebben megeszik, de a marhát meg a birkát nem. Inkább csak azért rakják ki a dögöt a vadászok, hogy szagával csalogassa a medvéket az etetőhöz, ahol megetetik őket mással: kukoricával, keksszel, eugeniával, csokival, nápolyi szelettel. Ezek lejárt termékek, olcsón hozzájuk lehet jutni. Habár, amióta az Unió van, azóta inkább csak kekszek vannak, a többi nincs.

Megkérdeztem egy biológust is.

Kecskés Attila a vásárhelyi Milvus csoport emlősvédelmi munkacsoportjának irányítója, fő érdeklődési köre a farkas és a medve, és ezek emberrel való kölcsönhatásának problémái. Azt mondja, ebben a témában nem sok információja van, de mégis az a véleménye, hogy az általam felvázolt forgatókönyv nem valósul meg.

A medve **igyekszik kihasználni az „ingyen” fehérjeforrásokat**, amelyekért nem kell megküzdeni és kockáztatni. Ilyenek a hangyák, darazsak, talált dögök stb. De attól, hogy egy medve vaddisznó vagy őz teteméből táplálkozik, attól még nem lesz vaddisznó- vagy őzvadász.

Persze, ha megtanulja, hogy adott helyen vagy helyzetben „olcsó” zsákmányt ejthet, akkor előfordul, hogy keresi a hasonló helyzeteket. Például, ha rájön, hogy egy borjat egy bizonyos legelőn simán leverhet, nem kerül összetűzésbe kutyákkal vagy emberrel, akkor megismétli.

Itt az összetűzés mértéke mérvadó lehet, és egyedjellem-, illetve tapasztalatfüggő, például **egyes medvéknek elég, ha ráordítanak, máris futnak, másokat nehezebb megijeszteni**. Itt bejön a habituálódott, az emberhez szokott medvék problémája is.

Van még valami, ami érdekes:

a gyümölcs vagy makk-evéshez „szokott” medve emésztőrendszere, talán részben a sok rost miatt, gyorsabb, és ha húst is eszik mellé az állat akkor szinte emésztetlenül kiürül, míg bizonyos növényi anyagok, cukrok, ha kis hatásokkal is, de megemésztődnek, felszívódnak.

Ilyenkor **nemigen éri meg a medvének húst enni**. Viszont egy-két kiadós hústartalmú lakoma után újra képes hatékonyan húst emészteni. Tehát annak a medvének, amelyik húst evett, jobban megéri még egy kis húst enni, mint annak, amelyik egy ideje gyümölcsön él.

Maximum ennyi kapcsolatot lát a biológus az általam felvetett témában, de mint elmondja, ha már muszáj etetni, akkor ő inkább a döggel, gyümölccsel, gabonával való etetés pártján áll, mintsem a csoki, fagyi, és egyéb lejárt szavatosságú élelmiszerekén, amelyekről helyenként a csomagolóanyagot le sem szedik, és a vadak több száz méteres körzetben széthordják az erdőben.

Körülbelül ennyi mára. **Az ember holtig tanul.**